

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Magyarország története (1440–1790) szeminárium 1. TRO 1020L („Állam, gazdaság, társadalom a középkor végi és kora újkori Magyarországon.”) Dr. Gulyás László Szabolcs

Féléves tematika:

1. A rendiség és a rendi állam kialakulása a 15. századi Magyar Királyságban.
2. A magyar állam a középkor végén, az újonnan kiépített Habsburg-adminisztráció és működése.
3. Gazdasági és társadalmi viszonyok a középkor végi Magyarországon.
4. Az agrárkonjunktúra kibontakozása és következményei a magyar gazdaságra.
5. Kézműipar, kereskedelem, városfejlődés a 16. századi Magyarországon.
6. A nemesség és a jobbagyság a 16–17. században.
7. Társadalmi mozgalmak a kora újkorban
8. A három országrész jellemzői: eltérések és hasonlatosságok
9. A török berendezkedés, a hódoltság általános viszonyai
10. A végvárrendszer és a végvári katonaság, mint új társadalmi réteg
11. Kulturális viszonyok és a reformáció elterjedésének kérdése

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése:

Az értékelés alapja egy zárthelyi dolgozat (a vizsgaidőszakban, egyedileg megbeszélte időpontban), amely a járványhelyzet függvényében szóban vagy írásban kerül megrendezésre, valamint egy szemináriumi dolgozat beküldése 2022. január 15-ig a gulyaslsz@freemail.hu email címre.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

A zárthelyi dolgozat megírása az előre megbeszélte tananyag alapján fog történni.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat és a beadandó szemináriumi dolgozat osztályzatainak számtani átlaga alapján tevődik össze. Amennyiben a két osztályzat közül valamelyik elégtelen, a féléves jegy is elégtelen.

Felhasználandó szakirodalom:

Összefoglaló munkák

- Engel Pál–Kristó Gyula–Kubinyi András: Magyarország története, 1301–1526. Osiris. Bp., 1998.
- Magyarország története 1526–1686. Főszerk.: Pach Zsigmond Pál. Bp., 1985.
Pálffy Géza: A tizenhatodik század. Bp. 2000. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Hodoltság-a-hodoltság-kora-magyarország-torokkori-tortenete-1/a-tizenhatodik-szazad-tortenete-2/>
- Ágoston Gábor–Oborni Teréz: A tizenhetedik század. Bp., 2000.
- Szakály Ferenc: Hanyatlás és virágkor. 1440-1711. Bp., 1989.

Tematikus összefoglalók

- Mátyás király öröksége, Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16–17. század), Szerk. Mikó Árpád – Verő Mária – Jávor Anna. Bp., 2008.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/ORSZ_NEMG_kv_40_Matyas_01/?pg=85&layout=s
- Erdély története három kötetben. Főszerk. Köpeczi Béla. Bp., 1986. I–III.
<http://mek.niif.hu/02100/02109/html/>
- Kelényi György – Farbak Péter – Széphelyi F. György: A reneszánsz és a barokk építészete Magyarországon. (Elektronikus tananyag)
https://web.archive.org/web/20131205030544/http://mmi.elte.hu/szabadbolcsesz/index.php?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=40
- A társadalmi mozgalmakhoz a Történelmi Szemle 1963. évi különszáma
http://real-j.mtak.hu/5723/1/TortenelmiSzemle_1963.pdf
- A hajdúkhöz és Bocskaihoz ez a különszám: Hajdúsági Múzeum Évkönyve 5. Szerk. Nyakas Miklós. Hajdúböszörmény, 1983.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_HajMuzEK_1983_05/?pg=4&layout=s
- Az európai hűbériséghez és rendiséghez áttekintő összefoglalás: Európa története. Szerk. Gunst Péter. Debrecen, 1996. 117–126.
- A hadügy és pénzügy kapcsolatához
Századok 152 (2018) 5. szám (A korajúrkori hadügy-pénzügy kapcsolatával foglalkozó különszám, amelyből számos tanulmány felhasználható)
https://szazadok.hu/doc/szazadok_2018_05_JAVITOTT%20NYOMDAI%20-okt.%204..pdf

Egyes részkérdéseket tárgyaló munkák

- Barta Gábor – Fekete Nagy Antal: Parasztháború 1514-ben. Bp., 1973.
- Bitskey István: Hitviták tüzeiben. Bp., 1978.
- Bónis György: Hűbériség és rendiség a középkori magyar jogban. Kolozsvár, 1948.
<http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=1123>
- C. Tóth Norbert: A „korai rendiség” és a „rendi állam” között – országgyűlések 1301–1440 között. Vázlat In: Rendi országgyűlés – polgári parlament. Érdekképviselés és törvényhozás Magyarországon a 15. századtól 1918-ig. Szerk. Dobszay Tamás – H. Németh István – Pap József – Szíjártó M. István. Bp.–Eger, 2020. 9–23.

https://www.academia.edu/42957959/A_korai_rendis%C3%A9g_%C3%A9s_a_rendi_%C3%A1llam_k%C3%B6z%C3%B6tt_orsz%C3%A1ggy%C5%B1l%C3%A9sek_1301_1440_k%C3%B6z%C3%B6tt_V%C3%A1zlat_In_Rendi_orsz%C3%A1ggy%C5%B1l%C3%A9s_polg%C3%A1ri_parlament_%C3%89rdekk%C3%A9pviselet_%C3%A9s_t%C3%B6rv%C3%A9nyhoz%C3%A1s_Magyarorsz%C3%A1gon_a_15_sz%C3%A1zad%C3%B3l_1918_ig_Szerk_Dobszay_Tam%C3%A1s_H_N%C3%A9met_h_Istv%C3%A1n_Pap_J%C3%B3zsef_Sz%C3%ADj%C3%A1rt%C3%B3_M_Istv%C3%A1n_Bp_Eger_2020_9_23

- C. Tóth Norbert: Az apátfalvi-nagylaki csata. A kereszties fősereg útja Pesttől Nagylakig. In: Keresztesekből lázadók. Tanulmányok 1514 Magyarországról. Szerk. C. Tóth Norbert és Neumann Tibor. Bp., 2015. (Magyar Történelmi Emlékek. Értekezések) 81–101.
https://www.academia.edu/22843210/Az_ap%C3%A1tfalvi_nagylaki_csata_A_keresztes_f%C5%91sereg_%C3%BAtja_Pestt%C5%91l_Nagylakig_In_Keresztesekb%C5%91l_1%C3%A1zad%C3%B3k_Tanulm%C3%A1nyok_1514_Magyarorsz%C3%A1g%C3%A1r%C3%B3l_Szerk_C_T%C3%B3th_Norbert_%C3%A9s_Neumann_Tibor_Bp_2015_Magyar_T%C3%B6rt%C3%A9nelmi_Eml%C3%A9kek_%C3%89rtekez%C3%A9sek_81_101
- C. Tóth Norbert: Az 1514. márciusi országgyűlés. Politikatörténeti események Magyarországon a parasztháború kitöréséig. In: Keresztesekből lázadók. Tanulmányok 1514 Magyarországról. Szerk. C. Tóth Norbert és Neumann Tibor. Bp., 2015. (Magyar Történelmi Emlékek. Értekezések) 31–79.
http://real.mtak.hu/31120/1/C_Toht_1514_tavaszi_ogy._es_esem_Keresztesek_u.pdf
- Csepregi Zoltán: A reformáció nyelve: Tanulmányok a magyarországi reformáció első negyedszázadának vizsgálata alapján. Budapest, 2013.
https://www.academia.edu/5283067/A_reform%C3%A1ci%C3%B3_nyelve_The_Language_of_the_Reformation
- Hegyi Klára: Török berendezkedés Magyarországon. Bp., 1995.
- Juhász Péter: Egy példa a népességcserére. A Délvidék pusztulása a török háborúkban. Létünk 2020/1. 7–30.
https://www.academia.edu/43736495/EGY_P%C3%89LDA_A_N%C3%89PESS%C3%89GCSERRE_A_D%C3%89LVID%C3%89K_PUSZTUL%C3%81SA_A_T%C3%96R%C3%96K_H%C3%81BOR%C3%96KBAN
- Kubinyi András: Változások a középkor végi Magyarországon. Bp., 1993.
- Maksay Ferenc: A paraszti gazdálkodás és a majorsági termelés a 16–17. században. Bp., 1963.
- Pálffy Géza: A török elleni védelmi rendszer szervezetének története a kezdetektől a 18. század elejéig. Történelmi Szemle 38 (1996) 163–217.
- Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg monarchia a 16. században. (História könyvtár. Monográfiák 27.) Bp., 2010.
- Pálffy Géza: A bécsi udvar és a magyar rendek a 16. században. Történelmi Szemle 41 (1999) 331–367.
https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1999-3-4/331-367_palffy.pdf
- Pálosfalvi Tamás: Monarchia vagy rendi állam? Gondolatok a késő középkori magyar állam jellegéről. Századok 154 (2020) 135–181.
https://www.academia.edu/43321741/Monarchia_vagy_rendi_%C3%A1llam_Gondolatok_a_k%C3%A9s%C5%91_k%C3%B6z%C3%A9pkori_magyar_%C3%A1llam_jelleg%C3%A9r%C5%91l
- Rácz István: Hajdúk a XVII. században. Debrecen, 1969.

- Szabó István: Uradalmi gazdálkodás és jobbágybirtok a 16–17. században. In: Uó: Tanulmányok a magyar parasztság életéből. Bp., 1948. 159-203.
- Szakály Ferenc: Mezőváros és reformáció. Bp., 1995.
- Szakály Ferenc: Honkeresők (Megjegyzések Cserni Jován hadáról). Történelmi Szemle 22 (1979) 227–261.
https://tti.btk.mta.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1979_2/szakaly.pdf
- Szántó Imre: A végvári rendszer kiépítése és fénykora Magyarországon (1541–1593) Bp., 1980.
- Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történelmi régiójáról. Bp., 1983.
- Tóth István György: Jobbágyok, hajdúk, deákok... A körmenyi uradalom társadalma a 17. században. Bp., 1992.
- Trócsányi Zsolt: Erdély központi kormányzata 1540–1690. Bp., 1980.
<http://mol.arcanum.hu/digilib/opt/a091001.htm?v=pdf&a=start>
- Varga János: Jobbágyrendszer a magyarországi feudalizmus kései századaiban 1556–1767. Bp., 1969.
- Várkonyi Gábor: Ünnepek és hétköznapok. Művelődés és mentalitás a török kori Magyarországon. Bp., 2009.
[https://www.academia.edu/8906297/%C3%A9cnnep_%C3%A9s_h%C3%A9tk%C3%B6znapok_M%C5%B1vel%C5%91d%C3%A9s_%C3%A9s_mentalit%C3%A1s_a_t%C3%B6r%C3%B6k_kori_Magyarorsz%C3%A1gon](https://www.academia.edu/8906297/%C3%A9cnnep%C3%A9s_h%C3%A9tk%C3%B6znapok_M%C5%B1vel%C5%91d%C3%A9s_%C3%A9s_mentalit%C3%A1s_a_t%C3%B6r%C3%B6k_kori_Magyarorsz%C3%A1gon)